

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи
професор Г.М. Горбін

«24» грудня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

освітньо-наукової програми доктор філософії PhD
(назва освітнього рівня)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 011 Освіта, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Київ 2020

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми *«Теорія і практика професійної освіти»*, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «24» грудня 2020 року, протокол № 6.

Розробник програми: Смікал В.О., кандидат педагогічних наук, доцент.

Завідуючий відділом аспірантури _____ Боднар К. А.
(підпис)

I. Пояснювальна записка

Професійна освіта на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні є одним із визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної держави.

Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика професійної освіти» складена відповідно до програми підготовки фахівців освітнього ступеня – доктор філософії, галузі знань – 01 Освіта, спеціальності – 011 Освітні, педагогічні науки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика організації і змісту освітнього процесу, наукових педагогічних досліджень у вищій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, філософія освіти, загальна педагогіка, теорія та історія педагогіки, освіти; психологія, психологія вищої школи, сучасні педагогічні технології в освіті, інформаційні технології, методика викладання фахових дисциплін, методологія і методи педагогічних досліджень, освітня інноватика.

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика професійної освіти» є оволодіння аспірантами знаннями в галузі теорії і практики освітнього і наукового процесу вищої професійної школи, набуття компетентностей професійної діяльності у закладі вищої освіти щодо виконання посадових обов'язків викладача, проведення науково-дослідної роботи, керівництва науковою діяльністю студентів, організації і управління освітнім процесом у закладі вищої освіти в умовах розширення автономії, підвищення якості освітніх послуг, інтернаціоналізації вищої школи України.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Теорія і практика професійної освіти» є:

- формування цілісної системи знань про педагогічні процеси, явища і факти у вищій освіті України;
- з'ясувати закономірності становлення і розвитку навчання, виховання у системі вищої професійної освіти, їх детермінованості соціально-економічними, політичними і культурними факторами;
- обґрунтування сучасних тенденцій розвитку вищої школи в контексті творення Європейського регіону вищої освіти, її інтернаціоналізації;
- підготовка аспірантів до комплексного, системного сприйняття і розроблення науково-педагогічної проблематики;
- аналіз теоретико-методологічних концепцій організації освітнього процесу у вищій школі;
- засвоєння змісту й вимог законодавчих і нормативно-правових актів щодо організації та управління освітнім процесом у вищих навчальних закладах на засадах розширення їх автономії;
- забезпечення розуміння основних положень, принципів організації освітнього процесу у вищій професійній школі на засадах компетентнісного підходу та диверсифікації підготовки;
- обґрунтування структурних елементів системи управління освітнім процесом у ЗВО;
- опанування аспірантами різними формами організації освітнього і виховного процесів у закладах вищої освіти на засадах контекстності навчання;
- формування у аспірантів особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання посадових обов'язків викладача, мотивації до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Основні результати навчання і компетентності

Програмні результати навчання	Компетентності
<p>ПРН 2_ Здатність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробки та впровадження дослідницьких проєктів, здійснення наукового дослідження та інтерпретація його результатів, ефективного висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень.</p> <p>ПРН 6_ Здатність реалізовувати професійну та науково-дослідну діяльність на основі знань про сучасні технології у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>ПРН 9_ Здатність виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проєктування наукової роботи, визначати проблематику, гіпотезу, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, скласти робочий план теоретичного та експериментального дослідження у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>ПРН 10_ Здатність вибудовувати алгоритм наукового дослідження у сфері освітніх, педагогічних наук, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, організувати та проводити педагогічне спостереження і педагогічний експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи.</p> <p>ПРН 12_ Володіння сучасними методами викладання фахових дисциплін з освітніх, педагогічних наук у вищій школі, а також демонстрація здатності раціонально та науково обґрунтовано організувати самостійну роботу студентів</p> <p>ПРН 14_ Здатність застосовувати сучасні педагогічні технології у неперервній педагогічній освіті; розробляти науково-методичний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців</p> <p>ПРН 18_ Здатність управляти інноваційною діяльністю в системі вищої, дошкільної, початкової та середньої освіти: застосовувати процедуру проєктування, моделювання та обґрунтування інновацій, розробляти програму апробації та експертизи, організувати реалізацію інновації; створювати умови для</p>	<p>ЗК 2_ Методологічна Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; розробка та впровадження дослідницьких проєктів, «start-up»; методологічно та технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати; ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень та інновацій</p> <p>ЗК 3_ Дослідницька готовність до наукового пошуку; здатність володіти методологією і методами педагогічного експерименту; сформованість особистісно значущих якостей дослідника; розв'язання педагогічних завдань шляхом розуміння фундаментальних основ педагогічної науки; визначення мети, завдань, стратегії науково-дослідної діяльності; впровадження нових освітніх технологій у власну дослідницьку діяльність; генерування нових ідей, створення та інтерпретація нових знань відповідно теми наукового дослідження; використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності; приймати обґрунтовані рішення; здатність до безперервного творчого саморозвитку.</p> <p>ФЗК 1_ Педагогічна Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність різних педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні</p> <p>ФЗК 2_ Методична Здатність готувати,</p>

проведення експериментальної роботи.

ПРН 22 Вміти володіти методикою викладання, здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, скласти конспекти лекційних, семінарських (практичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації виховної роботи куратора академічної групи; визначати виховний потенціал навчальних дисциплін і спецкурсів з фахової підготовки та активно його використовувати; добирати методи та застосовувати механізми здійснення оптимального виховного впливу на студентів у процесі навчання та позааудиторний час; відкривати потенціал, особистісну вартість, обдарованість, динамічність кожного студента.

планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань власного дослідження; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність; впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології для реалізації наукового задуму дослідження.

ФСК 2 Здатність до диференціації педагогічної діяльності відповідно до специфіки професійних категорій; застосування педагогічних технологій у неперервній педагогічній освіті; впровадження інноваційних процесів у професійну освіту; розробки науково-методичного супроводу професійної підготовки; здатність здійснювати прогностичні, планувально-організаційні функції в управлінні закладом освіти; визначати стратегічні лінії розвитку закладу освіти; передбачати можливі ризики зовнішнього і внутрішнього характеру та завчасно уникати їх негативного впливу.

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість годин					
		Всього кредити/год.	Аудиторна робота				Самостійна робота
			Всього аудиторних	Індивідуальна робота	Лекції	Семінарсько-практичні заняття	
		90	44		20	22	46
Модуль I	Теоретичні основи функціонування вищої освіти	1/30	16		8	8	14
Тема 1.1	Нормативна база та концептуальні документи з професійної освіти	7	4		2	2	3
Тема 1.2	Система професійної освіти в Україні	8	4		2	2	4
Тема 1.3	Студент закладу вищої освіти	8	4		2	2	4
Тема 1.4	Викладач закладу вищої освіти	7	4		2	2	3
Модуль II	Дидактика вищої школи	1/30	14		6	8	16
Тема 2.1	Дидактичний процес у вищій школі	10	4		2	2	6
Тема 2.2	Методичні основи навчання у вищій школі	10	6		2	4	4
Тема 2.3	Освітня інноватика. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі	10	4		2	2	6
Модуль III	Науково-педагогічні дослідження у вищій школі	1/30	10		4	6	20
Тема 3.1	Методологія і рівні педагогічних досліджень	16	6		2	4	10
Тема 3.2	Організація і зміст дисертаційної науково- педагогічної роботи	14	4		2	2	10
		90	42		20	22	48

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами.

Модуль I.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Нормативна база та концептуальні документи з професійної освіти

Закон України „Про освіту”.

Закон України „Про професійно-технічну освіту”.

Закон України „Про вищу освіту”.

Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття».

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки.

Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010 –2020 р.) Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні (2002).

Концепція освіти дорослих в Україні (2011).

Національна рамка кваліфікацій та її вплив на професійну освіту в Україні.

Болонський процес та його вплив на вищу та професійну освіту в Україні.

Тема 1.2. Система професійної освіти в Україні

Поняття «професійна освіта». Моделі професійної освіти. Національні системи професійної освіти. Система неперервної професійної освіти: теоретичні основи, зміст. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Андрагогіка як наука про освіту дорослих.

Структура вищої освіти: рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти; документи про вищу освіту. Вищі навчальні заклади в системі освіти України. Автономія як основний принцип діяльності університету. Національний і дослідницький університет.

Державний стандарт вищої освіти України. Система стандартів вищої освіти. Освітньо-професійна програма підготовки магістра. Освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівця з вищою освітою.

Тема 1.3. Студент закладу вищої освіти

Вікові та психологічні особливості студентів закладів вищої освіти. Виховальні суб'єкт-суб'єктні відносини. Їх специфіка у вищій школі. Становлення і розвитку студентського колективу.

Тема 1.4. Викладач закладу вищої освіти

Професіоналізм педагога, його складові. Робочий час викладача. Права та обов'язки викладачів. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Функції викладача. Професіограма педагога.

Модуль II.

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 2.1. Дидактичний процес у вищій школі.

Сутність дидактичного процесу. Закономірності та принципи навчання. Поняття і сутність змісту освіти.

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Вимоги до навчально-методичного забезпечення дисципліни. Навчальна програма. Розробка робочої програми дисципліни. Підготовка контрольних-вимірювальних матеріалів для оцінки знань студентів. Навчально-методичний комплекс дисципліни.

Суб'єкти навчального процесу у закладі вищої освіти. Діяльність викладача. Компоненти процесу управління навчально-пізнавальною діяльністю. Діяльність студентів. Форми учіння.

Характеристика компетентнісного підходу. Сучасні тенденції розвитку змісту освіти крізь призму компетентнісного підходу. Система компетентностей: ключові компетентності; загальногалузеві компетентності; предметні компетентності. Ключові компетентності:

навчальна, соціальна, компетентність з інформаційних та комунікаційних технологій, економічна (підприємницька), загальнокультурна, валеологічно-оздоровча, громадянська.

Професійна компетентність — базова характеристика діяльності фахівця.

Тема 2.2. Методичні основи навчання у вищій школі

Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання. Методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Методи мотивації й стимулювання навчально-пізнавальної діяльності. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.

Форми організації навчального процесу. Лекція. Дидактичні вимоги до лекції. Методика її підготовки й проведення.

Семінарське заняття, методика його підготовки й проведення.

Практичне заняття, методика його підготовки й проведення.

Лабораторне заняття, методика його підготовки й проведення.

Методика організації і проведення факультативів, спецкурсів і спецсемінарів. Методика проведення індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів. Навчальна і виробнича практика студентів.

Методика організації і проведення самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Види самостійної роботи студентів.

Загальні засади НДРС. Види і форми науково-дослідної роботи студентів. Методи організації науково-дослідної роботи студентів. Оформлення результатів дослідження.

Діагностика, контроль та оцінювання результатів навчання. Функції й види педагогічного контролю.

Тема 2.3. Освітня інноватика. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі.

Сутність і зміст освітньої інноватики у вищій школі. Інноваційна активність. Педагогічна неологія. Закономірності перебігу інноваційних процесів (закон необоротності стабілізації педагогічного середовища; закон обов'язкової реалізації інноваційного процесу; закон стереотипізації педагогічних інновацій).

Інноваційна освіта, інноваційна мета освіти, інноваційне навчання. Освітній заклад інноваційного типу. Інноваційний потенціал закладу вищої освіти. Інноваційне освітнє середовище.

Проектування та впровадження освітньої інноватики в дидактичний процес вищої школи. Інноваційні процеси в освіті. Критерії інноваційної діяльності (новизна, наукова достовірність, ефективність, прогностичність). Критерії впровадження інновацій у освітній процес закладу вищої освіти (доцільність, освітня ефективність, доступність, творчість, техніко-економічні та дидактичні можливості).

Класифікація технологій навчання. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі. Нові інформаційні технології навчання – мета, завдання та особливості застосування у ЗВО. Дистанційне навчання у закладах вищої освіти України. Сутність інтерактивного навчання у вищій школі, його цілі та завдання.

Модуль III.

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 3.1. Методологія і рівні педагогічних досліджень

Методологія педагогіки (конкретнонаукова). Педагогічне дослідження. Принципи педагогічного дослідження. Мета педагогічного дослідження. Функції педагогічного дослідження. Основні рівні педагогічних досліджень. Програма педагогічного дослідження, його проектування. Поняття методів, методики і техніки педагогічного дослідження. Класифікація методів педагогічного дослідження. Педагогічний експеримент.

Типологія педагогічних досліджень. Фундаментальні, прикладні. Історико-педагогічні, порівняльні.

Науково-педагогічні спеціальності. Шифр педагогічної спеціальності. Особистість дослідника, його методологічна культура. Обізнаність із актуальною і

перспективною науково-педагогічною проблематикою.

Тема 3.2. Організація і зміст дисертаційної науково- педагогічної роботи

Науково-дослідна робота магістрантів, докторантів, її сутність, завдання, напрями організації, форми з урахуванням специфіки вищого педагогічного навчального закладу.

Особливості написання, оформлення та захисту наукового реферату, проекту, магістерської, дисертаційної роботи з педагогічної проблематики.

Загальна характеристика цих видів робіт (формулювання теми дослідження, розроблення структури роботи, визначення актуальності досліджуваної проблеми, оформлення наукового апарату), основні вимоги до формулювання наукової новизни, практичного значення, апробації і впровадження результатів магістерського/дисертаційного педагогічного дослідження. Оформлення додатків. Бібліографічний апарат науково-педагогічних досліджень. Правила бібліографічного опису літературних та документальних джерел, наведення і оформлення цитат та бібліографічних посилань у текстах науково-педагогічних робіт. Пошук інформації у процесі виконання наукової роботи. Електронний пошук наукової інформації. Підготовка, порядок та процедура прилюдного захисту.

Тьюторське заняття. Програма 1.

1. Визначити в чому суть суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентом.
2. Проаналізувати особливості методів теоретичного рівня дослідження.
3. Дослідити проблему «Критерії оцінювання педагогічних інновацій (інноваційного педагогічного досвіду)». На основі результатів дослідження підготувати виступ, статтю (за вибором)
4. Ознайомлення з організацією і проведенням експериментально- педагогічного дослідження у запропонованих викладачем магістерських роботах. Конспектування змісту етапів, особливостей організації педагогічного експерименту (за однією з проаналізованих магістерських робіт).

Тьюторське заняття. Програма 2.

1. Розкрити специфіку методів емпіричного рівня дослідження.
2. Проаналізувати сучасні технології навчання у вищій школі. Сучасні педагогічні підходи до навчання.
3. Визначити інноваційні підходи до оцінки досягнень студентів. На основі результатів дослідження підготувати виступ, статтю (за вибором).
4. Ознайомлення з організацією і проведенням експериментально- педагогічного дослідження у запропонованих викладачем магістерських роботах. Конспектування змісту етапів, особливостей організації педагогічного експерименту (за однією з проаналізованих магістерських робіт).

Тьюторське заняття. Програма 3.

1. Охарактеризувати етапи уявного педагогічного експерименту,
2. Проаналізувати поняття: «інноваційний розвиток навчального закладу», «управління процесом упровадження освітніх інновацій», «програма інноваційного розвитку навчального закладу».
3. Охарактеризувати антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання. На основі результатів дослідження підготувати виступ, статтю (за вибором).
4. Ознайомлення з організацією і проведенням експериментально- педагогічного дослідження у запропонованих викладачем магістерських роботах. Конспектування змісту етапів, особливостей організації педагогічного

експерименту (за однією з проаналізованих магістерських робіт).

Тьюторське заняття. Програма 4.

1. Розкрити особливості роботи з архівними джерелами.
2. Дати загальну характеристику етапів інноваційного процесу («життєвий цикл інновацій»).
3. Проаналізувати фактори, які характеризують студентство як окрему соціальну групу. Чим обумовлені особливості сучасного студентства в Україні? На основі результатів дослідження підготувати виступ, статтю (за вибором).
4. Ознайомлення з організацією і проведенням експериментально- педагогічного дослідження у запропонованих викладачем магістерських роботах. Конспектування змісту етапів, особливостей організації педагогічного експерименту (за однією з проаналізованих магістерських робіт).

V. Засоби діагностики успішності навчання

(форми і методи поточного і підсумкового контролю)

Навчальні досягнення аспірантів із дисципліни «Теорія і практика професійної освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь, навичок та компетентностей.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, письмова відповідь на питання, есе.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

VI. Форма підсумкового контролю успішності навчання (залік/екзамен)

Екзамен

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основні

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. № 1556 –VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV – [Електронний ресурс] – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI столітті) від 03.11.1993р. № 896 – [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
5. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] / – 2010. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013.

8. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013.
9. План заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року (затверджений розпорядженням КМ України від 27.08.2010 р. № 1728) [Електронний ресурс] – 2013.
10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
11. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
12. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва. –К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
13. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник / А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 557 с.
14. Артемов В. Ю. Особливості побудови онтології предметної галузі і професійного середовища в системі вищої професійної освіти / В. Ю. Артемов // Біоресурси і природокористування. – 2014. – № 1-2. – С.155-161.
15. Астахова О. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні/ О. Астахова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 4. – С.9-12.
16. Байдашева, Е. Н. Проблема професійного виховання студентів вуза в сучасних умовах / Е. Н. Байдашева // Філософські науки. – 2007. – № 11. – С.143-151.
17. Бахов І. С. Міжкультурний підхід у підготовці сучасного компетентного фахівця: [вища школа] / І. С. Бахов // Освіта Донбасу. – 2011. – № 4. – С.60-63.
18. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: навч. посіб. /Л.О. Белова. – Х.: Вид-во НУА, 2004. –264 с.
19. Бондар В. Філософія стандартизації змісту професійної освіти вчителя початкової школи в умовах двоциклової підготовки у ВНЗ / В. Бондар // Початкова школа. – 2012. – № 12. – С. 2-4.
20. Вища освіта в Україні: навч. посіб / за ред. В.Г. Кременя. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
21. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
22. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник /С.С. Вітвицька. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 384 с.
23. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник // С.С.Вітвицька.– К.: ЦНЛ, 2006. – 384 с.
24. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посібн. //С.С.Вітвицька. – К.: ЦНЛ, 2003. – 316 с.
25. Гишка Н. Психолого-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в контексті компетентнісного підходу до формування в молодших школярів загальнонавчальних умінь і навичок / Н. Гишка // Вісник Львівського університету. – Львів, 2011. – С. 66-74. – (Серія педагогічні науки ; 27)
26. Гура О.І. Педагогіка вищої школи. Вступ до спеціальності: навч. посіб. – К.:ЦНЛ, 2005. – 224 с.
27. Дичківський І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. /І.М.Дичківський. – К.: Академвидав, 2004. – 334 с.
28. Дідківська О. Компетентнісна модель конкурентоспроможності випускників навчальних закладів системи професійної освіти / О. Дідківська // Демографія та соціальна економіка. – 2014. – № 2. – С.231 - 243.
29. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: посіб. для магістрів / Л.В.Кнодель. –К.: Вид-во Паливода А.В., 2008. – 136 с.
30. Копілевич В.А. Складові якості професійної вищої освіти / В.А. Копілевич // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування

України / Редкол.: Мельничук Д.О. (відп. ред.) та ін. – К., 2013. – Вип. 192, Ч.1. – С. 245-253.

31. Корнев Ю. Г. Інформаційно-аналітичне забезпечення ефективної взаємодії ринку праці і ринку вищої професійної освіти в Україні / Ю. Г. Корнев // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С.235-242.
32. Коробко Л. І. Механізми управління комплексом професійної освіти / Л. І. Коробко // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С.98-101.
33. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / за ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. – К.: Вища школа. – 323 с.
34. Кремень В. Дистанційна освіта – перспективний шлях розв'язання сучасних проблем розвитку професійної освіти / В. Кремень // Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В.Г.Кремень. – К., 2005. – С.184-188.
35. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта - світова тенденція / Н. Г. Ничкало // Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія / Н.Г.Ничкало. – К., 2008. – С.6-63.
36. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / В.Л.Ортинський. –К.: ЦУЛ, 2009. – 427 с.
37. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання,2005. – 399 с.
38. Педагогіка професійного образования [Текст] : учеб. пособие / под. ред. В.А. Слостенина. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2006. – 368 с.
39. Газнюк Л. М. Професійна освіта як фактор кар'єрного росту/ Л. М. Газнюк, С. О. Розумовський // Практична філософія. – 2011. –№ 4. – С. 204-212.
40. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі:навч. посіб. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: 2003. – 116 с.
41. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: навч. посіб. /П.І.Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.
42. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навч. посіб. /О.Січкарук. – К.: Тансоа, 2006. – 88 с.
43. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч.посіб. / З.І.Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
44. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
45. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.

Додаткові

46. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть / В.Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 –20.
47. Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: Монографія / Г.І. Артемчук. – К.: Ленвіт, 2004. – 176 с.
48. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: навч.посіб. – К. КНЕУ, 2005. – 336 с.
49. Вища освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання: у 3 томах / за ред. Степка М.Ф., Горбунової Л.М. – К.: Форум, 2007. – 1798 с.
50. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: Монографія / Авт. кол, за ред. М. Михальченка. – К.: Пед. думка, 2010. –312 с.
51. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры // Вестник высшей школы. Alma mater, 1999. – № 3. –С. 29 – 35.
52. Корсак К.В. Світова вища освіта: Порівняння і визначення закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія / К.В. Корсак. – К.: МАУП-МКА, 1997. – 208 с.
53. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917 – 1985 рр.) / за ред. Лугового В.І. – К.: Либідь, 1992. – 195 с.

54. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. – К.: НМЦ «Консорціум», 2003. – 144 с.
55. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: Колект. моногр. / за заг. ред. В.Андрущенко, В.Лугового. – К.: Пед. думка, 2008. –256 с.

Інформаційні ресурси

<http://ru.wikipedia.org/wiki>

Офіційний сайт Міносвіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http: www: mon, gov, ua.](http://www.mon.gov.ua)__